

KÉPNÉZET

Markó Béla: *Előlnézet*

■ Száz szonett, 2012. január 2. és 2013. december 8. közt születettek, több mint felük festményekhez kapcsolódik, nem akármilyenekhez. A versszövegek elé mottószerűen beidézett festők és művek széles spektrumot tárnak fel, Leonardo da Vincitől Salvador Dalíig és Csontváry Tivadarig, Caravagiótól Modiglianiig és Malevicsig. Találkozunk Munch híres művével, *A sikollyal* és a *Zöld háttér előtt ülő akttal*, Pablo Picassótól. Ugyanilyen lenyűgöző a híres alkotások leltőhelyének, a meglátogatott múzeumoknak a felsorolása, hiszen a Louvre éppúgy szerepel itt, mint a müncheni Alte Pinakothek, a bécsi Albertina és a Dalí Múzeum Floridából. Profi képnéző tehát a szonettek írója, akinek így természetesen van szeme a mi Nagy Imrénkre és Nagy Istvánunkra csak úgy, mint a fiatal csíkszeredai Részegh Botond 2012-ben vászonra festett akriljaira. Újabb adat lehetne, árulkodónak mondható, a művészek előfordulási statisztikája; a szonettre ihlető „listavezetők” közt találjuk Salvador Dalít, Picassót – és Rembrandtot. Meg Részegh Botondot.

Akkor hát?

Magukhoz a szonettekhez kell visszatérnünk, hogy Markó Béla képzőművészeti választásainak, vonzódásának rejtélyét megfejthessük. A beleérzés, az azonosulni tudás titkát. Valójában azonban így sem könnyű megadnunk magunknak a választ. A látvány – az egyszerű vagy többszöri? –, a kép tizenégy

verssorba átfordítása különböző mélységű hatást gyakorol az olvasóra, és ez nem feltétlenül az egyes festmények (vagy grafikák, néhanépületek) művészettörténetből ismert rangjával van szinkronban. A magára vállalt feladatot a költő mindig tisztességgel teljesíti. Olvasatunkban olyankor igazán emlékezetesen, amikor saját gondolatai rezonálnak a láttakra. Például Dürer rézmetszetével, az *Ecce homo*val szembesülve. Valódi élményből született az *Ennyi* című szonett. Íme:

Míg él, a lelke elmosódott lábnyom,
de holtan sokkal veszedelmesebb,
a rothadásból még minden lehet,
ki tudja, hogy mit táplál majd a nyáron,

s mi múlandó vajon, és mi örök,
mert jobb a prédikáló bizonyosság,
egy gyöngye Isten udvari bolondját
elnézni így, mint hogya megszökött

és tényleg mennybe ment, megnyugatóbb
lenne, ha szem előtt maradna végig,
s láthatnák, hogy ugyanolyanra érik,

mint más, hiszen a közülük valót
úgyis kiismerik, de ismeretlen,
mi véget ért a Gecsemáné kertben.

A kiismert, a kiismerhetetlen világgal
való szembenézés...

Sebestyén László

A KOMPUTERGENERÁCIÓK OLVASÁSI ESÉLYEI

Szűts Zoltán: *Szellem a gépben – hálózati irodalomtudomány*

■ A könyv nemcsak tartalom, egyben kultikus tárgy is. De mi legyen az e-bookkal, ahol nincs fizikális megfoghatóság? Hogyan kezeljük az olyan új műfajokat, mint a gépvrs, a netregény, a blog, a hipertext sztori, az SMS-novella? Kap-e az olvasó segítséget a digitális irodalom menedzseléséhez? Van-e

használati útmutató a képernyőn, kijelzőn cikázó szöveg elsajátítási technikáihoz? Az elektronikus művek nem úgy hatnak, mint a nyomtatott elődök – de akkor hogyan? A számítógépes textmatériák új kihívások elé állítják a betűk barátait. Talán segítséget nyújthat az eligazodásban egy új e-könyv kisokos,

Jelenkor, Pécs, 2014.
Kossuth Kiadó, Bp., 2015.